

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח הדיבור

פרשת תזריע מצורע

בס"ד | גליון מס' 529

פה סגור ואף סתום...

זאת תהיה תורת המצורע (י"ד, ב)

ומידה טובה מרובה, מרובה בהחלט שבעתיים ויותר. האיפוק, השליטה, היכולת להימנע מדיבור שאינו ראוי ואינו מותר - היא כלי מחזיק ברכה שאין שני לו, ברוחניות ובגשמיות, בעולם הזה ובעולם הבא!
צאו וראו!

הכסף האבוד שחזר...

הסיפור הבא הינו סיפור אמיתי: לר' שלמה היה ידיד, איש עסקים מצליח, ששמו הלך לפניו. אותו ידיד נהג להשקיע סכומי כסף גדולים ברכישת נכסים והשבתתם, ומכירתם אחר כך ברווח גבוה. לצורך זה, הוצרך לא פעם לסכומי כסף גדולים, אותם לווה ופרע אחרי המכירה ומימוש הרווח.

ר' שלמה עצמו, היה יהודי צנוע וישר דרך, שהתפרנס מיגיע כפיו. ערב אחד, גילה ר' שלמה את ידידו נוקש בדלת ביתו, מבקש להיכנס ולשוחח. כל בקשתו היתה כי ר' שלמה - ידידו הותיק והמסור, יחתום ערבות על הלוואת סכום כסף גבוה, בעזרת ערבות זו יוכל להשיג הלוואה הזקוקה לה בדחיפות.

לכתחילה, דחהו ר' שלמה. 'איני חותם ערבויות, בטח לא על סכומים שמעולם לא החזקתי ביד', אמר בנועם. אך משידידו לחץ ולחץ, לא עמד ר' שלמה בלחץ, ובסופו של דבר יצא הידיד מביתו באותו ערב כשהחתמה המבוקשת בידו, כאשר כבר למחרת קיבל את ההלוואה הגדולה...

היתה זו הפעם האחרונה בה נפגשו השניים. כמו בסיפורים, לא ארכו הימים ואותו ידיד ומשפחתו נמלטו לחו"ל, מותירים מאחוריהם הררי חובות, נושים זועמים וערבים שחרב עליהם עולמם, ביניהם ר' שלמה מיודעינו. עד מהרה הגיעו בעלי הגמ"ח לבקש את פירעון ההלוואה מהערב - ר' שלמה, אשר לא ידע להשית עצות בנפשו - מניין יביא לפתע סכום כסף כה גבוה?

עוד באותו ערב, כינס ר' שלמה את רעייתו לשיחה שהגדיר 'צינית'. במבוכת מה סיפר את שאירע, כאשר ידיד ותיק ביקש את עזרתו, ולמרות שלא רצה - כמעט אולץ לחתום את הערבות המדוברת. לאחר שנטל נשימה ארוכה וביקש לוודא

שתי הפרשיות אותן נקרא השבוע, עוסקות בנגע הצרעת ובטהרה ממנו. אדם קם בבוקר, ומגלה על זרועו כתם לבן. אחרי שהיה בקופת חולים ונועץ

ברופאים, גילה כי עליו לפנות ל'בית ההוראה' המקומי... שם מגלה הכהן כי מדובר בצרעת, והוא פוסק את פסוקו ליהודי הנבון, אשר אינו מבין על מה ולמה בא עליו הנגע...

או אז, מלמדים חז"ל, מסביר הכהן כי הנגע לא בא לכאן משום מקום. 'הנגע הוא תמורו, תזכורת חשובה' אומר הכהן ליהודי, 'זוהי נורת אזהרה כי אחת המערכות בגופך אינה פועלת כראוי'.

'נורת אזהרה?' שואל היהודי מופתע, 'הרי אני מרגיש בריא וחזק, מה במערכות גופי אינו פועל כראוי?'

'הפה, ידידי, אומר הכהן. 'שים לב, לתהליך האומלל שעבר על פיו. קיבלת מתנה יקרת ערך מבורא עולם, כח הדיבור בפה. הפה הזה הוא כלי יקר מאוד, הרי הוא כלי התקשורת לבורא עולם! כח הדיבור הוא הקו הטלפוני, הוא אמצעי החיבור לקב"ה, להודות לו, לבקש ממנו, לשבח אותו ולחנן פניו לבריות, לנחת, לפרנסה, להצלחה...'

אך לפתע, ממשיך הכהן, 'משהו השתבש במערכת הפנימית של הפה. הוא כבר לא מצליח להעביר את בקשותיו כראוי, הוא כבר לא כלי מתאים למטרה לשמה ניתן, ישנם לפתע שיבושי קליטה חמורים... אותו פה שפעל בצורה טובה, אינו מצליח עוד להעביר בקשות לשמי מעל. אותו פה המיועד לעשות רצון קונו, התלכלך פתאום, והוא מתקשה לבצע את המשימה שהוטלה עליו!'

או אז מבין היהודי את מהות הנגע, ואת חשיבות השמירה על הפה - הכלי הטהור והיקר כל כך, במצב נקי וסטרילי. זהו אמצעי קשר לבורא עולם, לא איבר בעלמא! הרי הפה שלנו הוא כלי שרת, ממש! בו אנו משמשים לפני הבורא יתברך. האם הגיוני להשתמש בצינור לאספקת מים, לצורך העברת נפט?

עכשיו מבין היהודי, ומקבל על עצמו לשמור פיו ולשונו. מערכות הפה חייבות להיות תקינות, יש להן תפקיד חשוב!

תרופה לא מוכרת...

יהודי מוכר ובעל משפחה, החל לפתע לסבול ממכאובים שונים, שתכפו עליו בכל חלקי גופו. זה החל בשפעת רגילה שהסתכנה, ואז סיבוכ בכלי הדם, ופתאום צנתור בלב, ועוד כהנה וכהנה. אותו יהודי לא היה מבוגר, אך לפתע נחרדו בניו לגלות כי האב עובר מחדר ניתוח למשנהו, אך לא מבריא. עוד ניתוח ועוד ניתוח, וישועה אין...

כך נמשך הדבר במשך כשנה, כאשר האב עובר ממחלקה למחלקה באותו בית חולים, עם הפוגות קלות באמצע. המתח הנפשי הלך וגדל, והילדים היו מודאגים ודואבים: מה קרה לאבינו, שלפתע פתאום אדם בריא הפך לחולה שוב ושוב במגוון בעיות רחב כל כך?

קיימו הבנים את עצת חז"ל 'ילך אצל חכם', ופנו אל האדמו"ר מגור, הרבי הפני מנחם ז"ע. בפנים קודרות תיארו את תמונת המצב, את העובר עליהם בשנה האחרונה. 'גם לילה שלם לא יצליח לבטא את כל מה שעברנו בשנה הזאת', אמרו הבנים בדאגה, 'מה אפשר לעשות?'

הרבי הקשיב בחום, ודרש תחילה בשלום אביהם. אחר כך התעטף בשרעפים, ולפתע הרים אליהם את עיניו המאירות וביקש: 'ספרו לי בבקשה איך נראית סעודת שבת בביתכם...'

התפלאו הבנים לשמע השאלה שנראתה לא קשורה לנושא כלל, אך החלו מספרים, על השלום עליכם' והקידוש המרוממים, הדגים המשובחים וניחוח החלות הטירות. הוסיפו וסיפרו על השירה בצוותא, ועל דברי התורה הנאמרים פה ושם.

'פה ושם דברי תורה', חיך הרבי ואמר, 'ומה בין הפה' לשם?' 'שיחות, על דא ועל הא' השיבו הבנים. 'וגם על אנשים?' שאל הרבי, ונענה בכך' מבויש.

'דברים טובים, סיפורי מופת והשגחה פרטית, או כל מיני דברים שליליים, לשון הרע ופוליטיקה?' שאל הרבי ברוך. למראה הנהון האחים בראשם במבוכה, הוסיף הרבי ותיאר: 'וגם פותחים איזה חדר ניתוח זוטא, מנתחים את ההוא למה עשה כך והוא למה אמר כך, ופלוני שעשה מעשה כזה, ואלמוני שעשה אחרת... האומנם?'

'אכן כן', השיבו במבט מושפל, הרבי הטיב כל כך לתאר את צורת סעודת השבת בביתם...

'אכן נודע הדבר', אמר הרבי. 'חבל לערוך ניתוחים מיותרים... כדאי להפוך את שולחן הניתוחים לשולחן שבת, להחליף את סכין הניתוח בשירה מרוממת... לראות בסעודת השבת מעמד מרומם המאחד את המשפחה בשירות ותשבחות בצוותא, ללא דיבור על יהודים, וללא ניתוחים מיותרים. או אז גם אביכם לא יזדקק שוב לניתוחים וישוב להיות כאחד האדם!'

מיותר להוסיף, כי בני המשפחה קיבלו על עצמם כאשר ציוה הרבי, ועד מהרה חזר אביהם והבריא כמקדם, ושב להשתתף בשולחן השבת שהפך ממעין חדר ניתוח' למעין עולם הבא'...

סעודת שבת. הכל יושבים בצוותא, אוירה ביתית, חמה ורגועה. ניזהר ונישמר מה עולה על השולחן, אלו נושאים גידונים בו, כי ההשלכות של השיחות שלנו הן כבדות משקל!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

כי רעייתו עודה חשה בטוב, פירט את סכום העתק שנפל עליו כהוצאה לא צפויה וחריגה במיוחד, כאשר רעייתו פוערת עיניה בתימהון ובהפתעה.

‘מי הוא זה ואיזה הוא הגנב הלז’, התפרצה האשה לאחר ההלם הראשוני. ‘מי הוא זה אשר הפיל אותנו בפח יקוש כזה, בסכום עתק אשר מי יודע אם נוכל להחזירו בכלל ביום מן הימים?’

אך ר’ שלמה נצר פיו, ואמר בנועם: ‘תראי, אני מבין ומזדהה עם הצורך לדעת מי האיש אשר גמל עמנו רעה כזאת. אך בוא נחשוב – האם ניתן לו לעשות לנו רע עוד יותר, ונפנק אותו במתנות טובות ויקרות ערך?’

‘מה?’ לא הבינה האשה. ‘למה אתה מתכוון?’

‘הבה נחשב, השיב ר’ שלמה בחיוך. ‘הרי שם האיש לא באמת משנה. האיש ברח, איננו. החוב כאן ומוטל עלינו, וידיעת שמו לא תסייע לפתרון בעיית החוב. מנגד, ראיתי לא מזמן כי בעל ‘חובת הלבבות’ מגלה, כי דיבור אחד שאינו כהוגן, מחולל מהפכה של ממש: המדבר לשון הרע מעביר את כל מצוותיו למי שדיבר עליו, ומקבל ממנו את כל עבירותיו. אני כבר כבן ארבעים, באמתחתי רבבות מצוות שעשיתי בחיי, האם אפשר את כולם בשביל לדבר מילה אחת?’

זאת ועוד, הגנב ההוא, מי יודע אלו עבירות נוספות יש לו... האם לא מספיק שהזיק לי בכסף, שאני צריך לקבל גם עבירת הגניבה שלו על כתפיי? מה תועלת תצמצם לי מלומר מי הוא, הרי זה כולו נזק!

לעומת זאת, אם לא אומר לך את שמו, הנזק הכספי קיים בין כך ובין כך. אך אני זוכה: הרי שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו, וברגע זה, בהתגברותי לא לספר את שמו, ובאיפוק לא לדעת – קנינו לנו ביטוח יקר ערך מכל צרה! ברנעים אלה אנתנו זוכים לביטחון רב מכל צרה וצוקה, מבעיות בריאות, מבעיות בחינוך הילדים, מבעיות בפרנסה!

אם אני ‘סוחר’ טוב, ואני משתדל להיות כזה... סיכם ר’ שלמה ספק ברצינות ספק בציניות... ‘אני בוחר בדרך השתיקה ומורח שבעתיים. נכון?’

האשה האזינה בקשב, והודתה לבעלה על שהאיר את עיניה, ללכוד סקרנות למילה אחת ולהרחיק עולם ומלואו. החל ר’ שלמה עובד עוד שעותיים ביום, וגם רעייתו הוסיפה שעות בימי ששי וערבי חג. צמצמו בהוצאות, החלו קונים פחות מוצרי מזון מיותרים, ועל ממותקים כמעט ויתרו בכלל. אחרי יותר מעשור של הידוק החגורה התקציבית בכל המובנים נפרעה הערבות במלואה, ור’ שלמה ומשפחתו שבו לנשום לרווחה...

אך בזאת לא תם סיפורינו - - -

תקופת מה אחר כך, הזדמנה לר’ שלמה ורעייתו שמחה משפחתית בחו"ל. הילדים ‘חולקו’ מבעוד מועד, המזוודות נארזו, והמטוס המריא משדה התעופה ברעש מחירש אוזניים. בארץ נכר עשור ר’ שלמה ורעייתו ימים מועטים, כאשר ביום מן הימים, פוגשת רעייתו של ר’ שלמה אשה מוכרת מאוד, מהעבר הרחוק...

‘אה, שלום לך’, אומרת רעייתו של ר’ שלמה. ‘גרתם פעם לידינו, לא? מה שלומכם? אתם גרים כאן היום? איזה יופי! יש כאן מוסדות חינוך טובים? מה את אומרת... כבר הרבה זמן שלא ראינו אתכם, מה, כבר יותר מעשר שנים אתם גרים בחו"ל?’

היתה זו אשתו של בעל החוב הנמלט, ידידו לשעבר של ר’ שלמה, שהופתעה מהנחמדות המתפרצת מפי חברתה לשעבר. ‘אה...’, השיבה נבוכה, ‘כן, מה, לא ידעת שעברנו? לא סיפרו לך מה עבר על בעלי משהו?’

‘מה? מה קרה?’ הפעם היתה אשתו של ר’ שלמה מופתעת. הרי לא ידעה ולא שמעה מכלום. ‘לא, לא התכוונתי...’ המשיכה החברה לשעבר, ומירה להסתר את פניה המסמיקות ולרוץ הביתה...

מיד כשהגיע הביתה, אמרה האשה לבעלה: ‘הידעת? אתה היית בטוח כי ר’ שלמה מרכל עליך עם כל השכונה, מקטר על חוב העתק שהשארית על כתפיו. והנה פגשתי היום את רעייתו ברחובה של עיר, ואף היא אינה יודעת דבר. אם היית בטוח שהכל מדברים עליך שאתה גנב, מתברר כי דווקא ר’ שלמה – המפסיד הגדול ביותר מכל סיפור הבריחה שלנו, אינו מדבר על כך מילה וחצי מילה!’

עתה, היה זה תורו של הבעל להיות מופתע. ‘היתכן? הרי אני השארית את ר’ שלמה עם חוב עתק, בסכום שהוא לא יכול היה לעמוד בו בכלל. האומנם אף רעייתו אינה יודעת דבר על כך?’

פחות מיממה אחר כך, איתר הידיד את מקום האכסניה של ר’ שלמה, ידידו לשעבר. כשנפגשו, נפל עליו החבר בחיבוק של הערכה והערצה, ולא מצא את המילים כיצד להודות: ‘ר’ שלמה, אין לך מושג כמה אני מעריך אותך על השתיקה שלך. היית בטוח שכל השכונה מדברת שאני גנב ונוכל, והוקסמתי לראות אישיות נערצת כמוך...

ועתה: ראשית, אני מבקש את סליחתך על עוגמת הנפש. שנית, אני מודה לך על השתיקה האמיצה שלך, ושלישית – גייסתי בתוך יממה את מלוא הסכום ששילמת במקומי, הנה...’, ומיד הוציא את מלוא הסכום בשטרות ירוקים מרשרשים, והניח לפני ר’ שלמה, כאשר רק עכשיו, יותר מעשור אחרי, מתוודעת רעייתו של ר’ שלמה לסיפור ההוא, מיהו בעל החוב הנמלט...

כשיצאו, הפטיר ר’ שלמה: ‘מלשתוק לא מפסידים, הן בעולם הזה והן בעולם הבא! הרי לו היית יודעת מי הוא האיש, אין כל סיכוי שאחרי מפגש טעון בינך ובין רעייתו הייתי מקבל עשירית מהסכום הזה... ועתה, בזכות השתיקה, ראי גם ראי – הרי כל הכסף שב אלינו בחזרה! אבל את בוודאי זוכרת’, הוסיף בחיוך מנצח, ‘את כל הרווחים ההם, שדיברנו עליהם כבר אז...’

אז בשיחת הטלפון הבאה, כשאנו נתקלים בשאלה או במילה אחת שאינה כראוי, הבה נזכור להיות ‘סוחרים’ טובים!

סוד אריכות הימים!

במוסד לביטוח לאומי, גוף ממשלתי המוכר לכולנו, מקובל הנהוג כי אם זכה אדם והגיע לגיל מאה, הוא זוכה לביקור מנהל הביטוח הלאומי המבקש לעמוד על צרכיו וחיייו. כך היה גם בהגיע הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל לגיל מאה, כאשר מנכ"ל הביטוח הלאומי, מר ברוך מרום, עלה לביקור בביתו.

לאחר הפגישה הממושכת, סיפר מר מרום להרב אליעזר יטקובסקי שליט"א על תוכנה, כי שאל את הרב וואזנר את השאלה המתבקשת – במה הארכת ימים? כיצד זוכים להגיע לגיל מאה בצלילות הדעת ובבריאות הגוף?

השיב הרב וואזנר בסיפור: מעשה שהיה בגן החיות, כאשר האריה, מלך החיות אכל דבר מה בעל ריח לא נעים, ופיו ושיניו וכל רעמתו הפכו לנושאי הריח הדוחה והמצחין. לא יכול היה האריה לשאת בכך, וביקש לברר אם אמנם מקור הריח הוא מפיו.

קרא החמור אל האריה, והתבקש להריח את פיו. ‘אכן כך’, העווה החמור את פניו בזעף, ‘סירחון רב עולה מפיו, אדוני האריה, אי אפשר לעמוד בו!’ עודו מדבר, ואף האריה עלה בו – היתכן לדבר בצורה כזו למלך החיות? וכי כך מדברים בצורה ראויה ומכובדת? ומיד טרף את החמור ולא הותיר ממנו אלא גל עצמות...

מיד אחריו, נקרא הכבש אל האריה, והתבקש להריח אף הוא. התחכם הכבש בראותו את עצמות החמור מתגלגלות, הריח ואמר: ‘אדוני המלך, מפיו עולה ניחוח ערב ממש. ריח של בושם משובח ונפלא! התפייט הכבש... ‘שקרן!’ שאג האריה וטרף גם את הכבש. וכי הוא חושב שנסתרה בינת המלך? כיצד הוא מעז לשקר במצח נחושה ולדווח אל הסירחון הנורא כריח ערב ונעים?

והנה, נקרא עתה השועל, הפיקח שבחיות, והתבקש להריח את פי המלך. הבין השועל את מה שלא הבינו החמור והכבש, והשיב בהתנצלות: ‘אדוני המלך, התקררתי והאף שלי סתום, אינני יכול להריח...’

אמר הרב וואזנר: ‘אתה שואל במה הארכת ימים? הבה ואומר לך: כבר שבעים שנה שאני רב בבני ברק, וכשנקרו לפניי מחלוקות בלא מעט הזדמנויות, מכל סוג ומין, אמרתי שאני לא מבין בזה, ובחרתי לשתוק ולא לדבר... כי במחלוקת, לא משנה באיזה צד תימצא, גם החמור הצודק וגם הכבש החכם משלמים את המחיר. עדיף להיות השועל, זה שהאף שלו סתום ואינו מסוגל להריח, ולהאריך ימים בטוב ובנעימים...’

זה היה סוד אריכות הימים של הרב וואזנר זצ"ל, ואולי זהו המסר הטמון במילים ‘מי האיש החפץ חיים – נצור לשונך מרע’. אריכות ימים היא שאיפה כמוסה, הרי כל אשר לאיש יתן בעדה. סגולות שונות, דרישה ברופאים, פעילות גופנית – מה לא עושים כדי להאריך את ימינו בטוב ושנותינו בנעימים? מבטיח לנו דוד המלך: אתה חפץ בחיים? קח את הכלי ביד – נצור לשונך מרע. אם תשמור את לשונך מלדבר רע, תזכה לחיים!

אך לא מדובר רק בסגולה, מדובר בסיבה ותוצאה: הנוצר לשונו, השומר פיו מלדבר רע – חיייו שלמים הרבה יותר, טובים הרבה יותר, מתוקים הרבה יותר, וממילא הוא מאריך ימים! חיים של דיבור תמידי על הזולת, מה עשה ולמה, כמה ואיך – הם חיי תחרות הנוגסים בשלוות הנפש, והופכים את החיים למרדף בלתי פוסק אחרי הרוח!

לעומתם, חיים של שמירת הלשון, הם חיים באוירה טובה, אוירה מקבלת, אוירה של חיוך וטוב. אלה חיים באטמוספירה אחרת, באויר צלול ונקי, חיים בגבעה פורחת וצחורה! אין עוד פלא כי החיים באוירה כזו מאריכים ימים...

משיעוריו של מגיד השיעור הר"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס